

5-6 листопада 2025 року в Національній історичній бібліотеці України за підтримки Міністерства культури та стратегічних комунікацій України відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція **«Поєднати минуле, сучасне й майбутнє»: краєзнавство на захисті історико-культурної спадщини України»** в межах **VIII Краєзнавчих читань пам'яті Петра Тронька**.

Співорганізатори заходу:

- Національна спілка краєзнавців України
- Центр досліджень історико-культурної спадщини України Інституту історії України НАН України
- Кафедра інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю Київського національного університету культури і мистецтв

Програмою було передбачено роботу секцій і круглого столу:

Секція 1. *«Краєзнавча діяльність бібліотек: крізь час і випробування»;*

Секція 2. *«Краєзнавчі ініціативи бібліотек, музеїв, архівів, освітніх установ та громадських організацій у формуванні національної свідомості»;*

Секція 3. *«Бібліотечна теорія та практика у вимірі інформаційного освітнього простору»;*

Круглий стіл *«Петро Тимофійович Тронько – фундатор національного краєзнавства».*

У конференції взяли участь представники державних, наукових, культурно-освітніх установ та громадських організацій, а також краєзнавці з різних регіонів України.

Захід відкрила в.о. генерального директора Національної історичної бібліотеки України **Ірина Дяченко**. З вітальними словами виступили: начальник Управління видавничої справи та бібліотечної діяльності МКСК України **Людмила Фіть** та голова Національної спілки краєзнавців України, заступник директора Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України **Олександр Рєєнт**.

Під час пленарного засідання конференції учасники обговорили коло важливих питань, що стосуються ролі краєзнавства в утвердженні історичної пам'яті та національної ідентичності.

У доповіді керівниці Центру досліджень історико-культурної спадщини України Інституту історії України НАН України, доктора історичних наук, професора **Руслани Маньковської** наголошено на вагомості наукової спадщини академіка Петра Тронька для формування сучасних комеморативних практик. Його діяльність розглянуто як міст між минулим і сьогоденням, що сприяє збереженню культурного коду української нації.

Ніна Волошінська, заступниця генерального директора з наукової роботи НІБУ висвітлила провідну роль установи у становленні та розвитку бібліотечного краєзнавства в Україні. Окреслено багаторічні напрацювання Національної історичної бібліотеки України у сфері збирання, систематизації та популяризації краєзнавчих матеріалів. Особливу увагу приділено формуванню електронних ресурсів і баз даних, які продукують фахівці Національної історичної бібліотеки України для підтримки краєзнавчих досліджень в Україні.

Наталія Розколуна, заступник генерального директора з наукової роботи Національної бібліотеки імені Ярослава Мудрого приділила особливу увагу питанню нормативно-правового визнання бібліотек як ключових суб'єктів у системі державної політики національної пам'яті. Вона запропонувала розглянути можливість внесення відповідних змін до Закону України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу», що закріпило б за бібліотеками статус важливих інституцій пам'яті.

Олександр Гончаров, Голова Київської міської організації Національної спілки краєзнавців України, кандидат історичних наук представив результати діяльності Київської міської організації НСКУ, спрямованої на дослідження й охорону історико-культурної спадщини столиці, наголосивши на важливості громадських краєзнавчих проєктів у збереженні обличчя історичного Києва.

У доповіді **Катерини Чабан**, директора Хмельницької ОУНБ було узагальнено досвід Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки, яка активно долучається до відзначення ювілейних дат Національної спілки

краєзнавців України та постаті академіка Тронька, реалізуючи просвітницькі ініціативи й регіональні виставкові проєкти спільно з краєзнавцями області.

Спільна доповідь **Оксани Матвійчук** та **Наталії Петрошук** (Київський університет імені Бориса Грінченка) розкрила потенціал цифрових інструментів у краєзнавчій освіті. Проєкт «Педагогічна мапа Києва» продемонстрував, як онлайн-навчання може стати інноваційним способом поєднання історії міського простору з сучасною педагогічною практикою.

Робота **першої секції** була присвячена питанню сучасного стану краєзнавчої діяльності бібліотек України. Доповідачі наголошували на ролі бібліотек як центрів збереження локальної пам'яті. Особливу увагу приділено трансформації краєзнавчої роботи в умовах воєнного часу, обговорювалися питання збереження та популяризації краєзнавчих фондів, реалізації цифрових проєктів та виставкової діяльності регіональних бібліотек, а також міжнародного партнерства й обміну досвідом із іноземними колегами.

Повідомлення **другої секції** акцентували увагу на міжінституційній співпраці у сфері краєзнавства. Представники бібліотек, музеїв, архівів і закладів освіти ділилися успішними практиками інтеграції культурно-освітнього простору, спрямованими на підвищення рівня національної свідомості громадян. Було представлено приклади проєктів, присвячених дослідженню історії населених пунктів, висвітленню відомих імен українських діячів.

Третя секція зосредила увагу на питаннях бібліотечної теорії та практики у вимірі інформаційного освітнього простору а також професійної підготовки фахівців бібліотечної справи у контексті сучасних викликів.

Під час **круглого столу** учасники вшанували пам'ять академіка Петра Тимофійовича Тронька – видатного історика, фундатора сучасного українського краєзнавчого руху. Обговорення було присвячене осмисленню його наукової спадщини, життєвого шляху та ролі у формуванні національного краєзнавства. Також йшлося про значення проєкту «Історія міст і сіл Української РСР», який має сучасне продовження у цифрових краєзнавчих ресурсах Національної історичної бібліотеки України. Доповідачі підкреслювали, що ідеї Тронька

залишаються надзвичайно актуальними і донині. Під час обговорення запропоновано створити єдиний електронний ресурс, який би об'єднав документи, публікації, фото- та відеоматеріали, присвячені вченому.

За результатами роботи конференції буде підготовлено збірник тез і повідомлень (електронне видання).

Спираючись на результати обговорених питань, а також з урахуванням висловлених пропозицій на конференції підготовлено проєкт Рекомендацій конференції.